

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus
sfospost@statsforvalteren.no

ADRESSE COWI AS
Kobberslagerstredet 2
Kråkerøy
Postboks 123
1601 Fredrikstad
TLF +47 02694
WWW cowi.no

DATO 20. januar 2025

SIDE 1/17

REF OIJ

OPPDAGSNR:

INFORMASJON TIL REVISJON AV UTSLIPPSTILLATELSEN TIL FATLAND OSLO AS – SAKSNUMMER 2024/20175.

Det vises til søknad, dat. 14.05.2024, om økt produksjonsramme for Fatland Oslo AS. Videre vises det til brev, dat. 21.05.2024, fra Statsforvalteren i Oslo og Viken til Fatland Oslo AS. I brevet varsles det om at gjeldende utslippstillatelse, som er mere enn 10 år gammel, vil bli revidert slik at «vilkårene er i henhold til dagens standard, og at BREF SA og tilhørende BAT-AEL forpliktende utslippsverdier for utslipp til vann og luft blir implementert i tillatelsen». Som grunnlag for revisjon av tillatelsen og vurdering av omsøkt rammeøkning ber Statsforvalteren om langt på vei at en ny utslippssøknad blir utarbeidet, og at Miljødirektoratets veileder for en slik søknad blir brukt.

Det vises også til varsel om pålegg om å sende inn opplysninger om virksomheten fra Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus. Dette pålegget var datert 5.11.24 med etterfølgende mailkorrespondanse, senest 9.1.2025 fra Statsforvalteren til bedriften.

Undertegnede har vært bedriftens miljørådgiver i mange år og har blitt bedt om å bistå i arbeidet med å samle og sende inn ønsket informasjon.

Sammendrag

I 1983 kjøpte Fatland opp Oslo Kjøttcenter på Furuset, som ble utgangspunkt for dagens anlegg.

Fatland Oslo AS har i sin eksisterende utslippstillatelse en produksjonsramme på 15000 tonn/år. Denne er det søkt om å få hevet til 17500 tonn/år. En slik økning medfører ikke behov for utvidelser bygningsmessig eller i produksjonsanlegget.

Det ble tatt i bruk et nytt renseanlegg for avløpsvann til ca. 10 mill. kr. i januar 2024 som inkluderer siling, kjemisk felling og flotasjon.

For Tot-P og suspendert stoff (TSS) klarer anlegget å komme innenfor angitt område til BAT-AEL når en medregner tilleggsrensingen som skjer i Bekkelaget renseanlegg – se etterfølgende tabell S1.

For organisk stoff (KOF) og Tot-N klarer ikke dagens renseanlegg dette.

Tabell S1. Forventede utløpskonsentrasjoner med dagens renseprosess hos Fatland Oslo AS, sett i forhold til BAT-AEL krav. Basert på veid ukemiddelkonsentrasjon fra prøvetakingsuke i 2024 med høyest utløpskonsentrasjon.

Parameter	Utslipp fra Fatland Oslo, mg/l	Renseeffekt på kommunalt anlegg, %	Beregnet utslipp fra Fatland Oslo etter kommunal rensing, mg/l	BAT-AEL krav, mg/l
TSS	290	97,0	8,7	4 - 30
Total KOF	1914	89,0	211	25 - 100
Total N	176	80,0	35,2	2 - 25
Total P	12,4	92,5	0,93	0,25 - 2

Aquateam COWI har utredet tilleggsrensing for å oppnå nivåene til BAT-AEL. Rapport fra dette arbeidet er vedlagt. Tabell S1 er hentet fra denne rapporten.

For at avløpsvannet fra Fatland Oslo skal oppnå BAT-AEL vil det være nødvendig med ekstra rensing ved bedriften som inkluderer biologisk behandling med trinn også for nitrogenfjerning. Som det fremgår av denne rapporten vil slik tilleggsrensing være omfattende og kreve et areal på ca. 500 - 700 m² avhengig av byggemetode med en prislapp på ca. 70-75 mill. kr i investering.

Forholdet er imidlertid at det ikke vil være plass på eks. tomteareal til å bygge et slikt anlegg. Fatland Oslo AS ligger inneklemt i et industriområde på Furuset med små muligheter for ekspansjon.

DET SØKES DERFOR OM UNNTAK FRA BAT-AEL, OG AT UTSLIPPSBEGRENSNINGER BLIR SATT SLIK AT DE KAN OPPNÅS I DET EKS. RENSEANLEGGET VED BEDRIFTEN.

Da vil en kunne oppnå resultater som vist i tabell S1.

Som en del av informasjonen som kreves sendt inn arbeides det med en såkalt tilstandsrapport om mulig forurensning i grunn og grunnvann. Denne er fortsatt under utarbeidelse, men det har vist seg tidkrevende å få tilgang på tidligere undersøkelsesrapporter fra området. Det søkes derfor herved om en utvidet frist til 30. april 2025 for dette arbeidet.

Informasjon om bedriften og området.

Fatland Oslo AS ligger på Furuset og har adresse Prof. Birkelands vei 30 1081 Oslo.

Kontaktperson er daglig leder Ole Malvin Knutsen med tlf. nr. 91554115 og e.post ovek@fatland.no.

For ytterligere informasjon om organisasjonsnummer, bransjekoder mm henvises til vedlegg.

Bedriften slakter gris, storfe og småfe.

Skjæring/bearbeiding av kjøtt skjer gjennom FG kjøttsenter AS, som er et samarbeidsselskap mellom Fatland Oslo AS og Grilstad AS, og som er samlokalisert med Fatland Oslo.

I 1983 kjøpte Fatland opp Oslo Kjøttsenter, som ble utgangspunkt for dagens anlegg.

Etterfølgende kartutsnitt er hentet fra Vis Eiendom. Fatland Oslo sin eiendom er markert med gult, og alt av uteområdene er i dag disponert til transportveier og oppstillingsplasser



Kartutsnitt over som viser eiendommen til Fatland Oslo AS med gul farge

Etterfølgende kart er hentet fra Plan- og Bygningsetaten i Oslo kommune.

Fatland Oslo med adresse Prof. Birkelands vei 30A ligger i et område som er regulert for industri med lyseblått som fargekode. Naboområdet mot vest er regulert som friområde med fargekode lysegrønt.



Kartutsnitt over som viser hvordan området er regulert

Fra Bymiljøetaten, Natur- og forurensningsavdelingen, Miljødivisjonen i Oslo kommune har vi fått følgende tilbakemelding med henvisning til etterfølgende kart:

«Viser til henvendelse med spørsmål vedrørende naturmangfold i Professor Birkelands vei 30. Det er flere kartlagte naturtypelokaliteter i nærheten av eiendommen (se kartutsnitt) som rangerer fra C til A verdi. Det er et større kartlagt viltområde i tilknytning til Alna vassdraget (rosa prikker), som er et av hovedvassdragene i Oslo, som grenser til eiendommen.

Ifølge gjeldene kommuneplan, § 7.6 om naturmiljø, tillates ikke tiltak som kan forringe naturverdiene i lokaliteter med nasjonal verdi merket som røde A-områder. På etterfølgende kartutsnitt er Alnadammen fargelagt med rødt, dvs. er et A-område.

Det må foreligge særlige grunner for å tillate tiltak som kan

Og tiltak som kan forringe lokalt viktige naturverdier (C-område er gult) skal søkes unngått.



Kartutsnitt over som viser naturtyper

Dagens produksjonsanlegg har kapasitet til den omsøkte produksjonsrammen. Det kreves ingen endringer bygningsmessig eller i produksjonsanlegget.

Forurensningsforskriften kapittel 36, vedlegg 1, punkt 6.4a gjelder «Drift av slakterier med en produksjonskapasitet på over 50 tonn skrotter/dag». Fatland Oslo AS har større kapasitet enn dette og antas derfor å være omfattet av Industriutslippsdirektivet (IED) som innebærer at produksjonen inkl. utslipp må vurderes i forhold til BAT-krav i referansedokumentet (BREF) som er utarbeidet for slakterier, og som ble vedtatt og publisert i EU i des. 2023.

Dette informasjonsdokumentet inneholder en redegjørelse om status ved Fatland Oslo i forhold til nevnte BAT-krav når det gjelder utslipp til vann.

Utslipp til vann

Avløpet fra Fatland Oslo ledes etter intern rensing ved slakteriet inn på Oslo kommunes avløpsnett der det ledes til Bekkelaget RA for videre behandling der sammen med kommunalt spillvann og utslipp på ca. 50m dyp i fjorden.

Fatland Oslo har påslippstillatelse fra Oslo kommune og betaler tilleggsgebyr for forurensningsinnhold høyere enn i vanlig kommunalt avløpsvann.

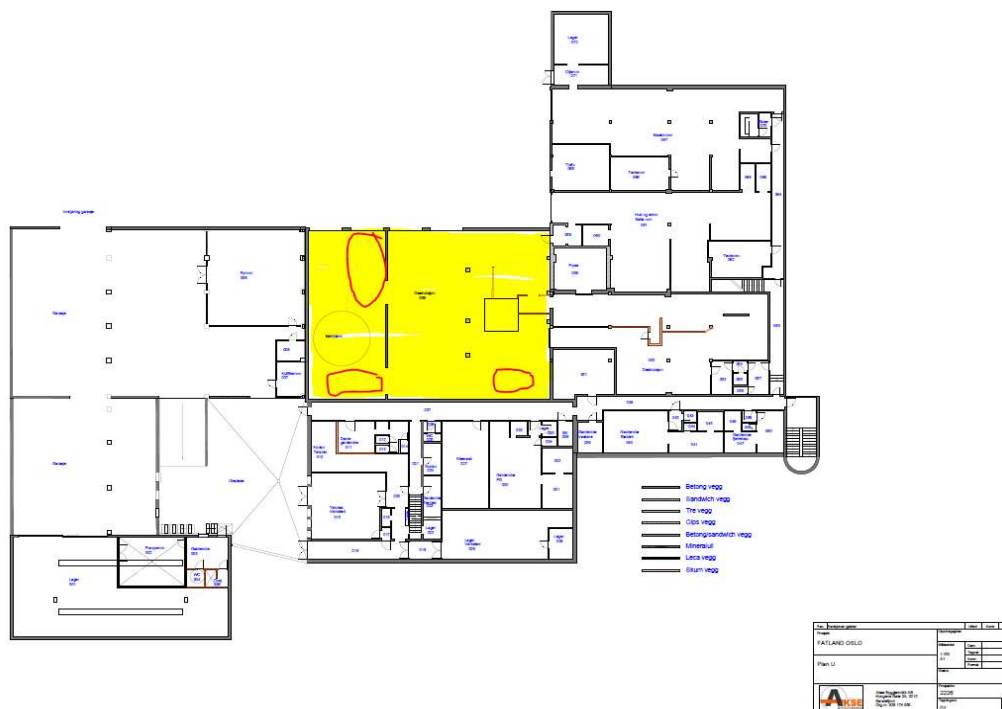
I januar 2024 ble det satt i drift et nytt renseanlegg for avløpsvann. Anlegget, som kostet ca. 10 mill kr i investering, er levert av Skala AS (nå Goodtech) og inkluderer siling med etterfølgende kjemisk felling og flotasjon. Anlegget er vist i vedlagte tegninger med flytskjema og layout.

Hovedfunksjonene i renseanlegget er som følger:

- Avløpsvann fra slakteriet samles i en utjevningsstank på 28 m³. Derfra pumpes det via en sil (rotosieve) til flotasjonsanlegget der det tilsettes fellingskjemikalier, polymer og dispersjonsvann før en separator. I denne samles fett/slam på vannoverflaten der det kan skrapes av og over i en slamlomme.
- Avløp fra dyremottak/fjøs og tarmrenseri ledes til en bufferetank på 75 m³. Derfra pumpes innholdet til avvanning i en Doda skruepresse.

- Rejektvannet fra skruepressa, som har avvannet gjødselavløpet, ledes til en slamtank sammen med slammet fra separatoren i flotasjonsanlegget. Fra slamtanken pumpes innholdet til en Volute skruepresse for avvanning. Rejektet ledes til utjevningskummen for avløpsvann for å bli rensset med kjemisk felling og etterfølgende flotasjon.

Renseanlegget er bygget inn i kjelleren på driftsbygningen til Fatland Oslo, som vist med gul farge på etterfølgende plantegning.

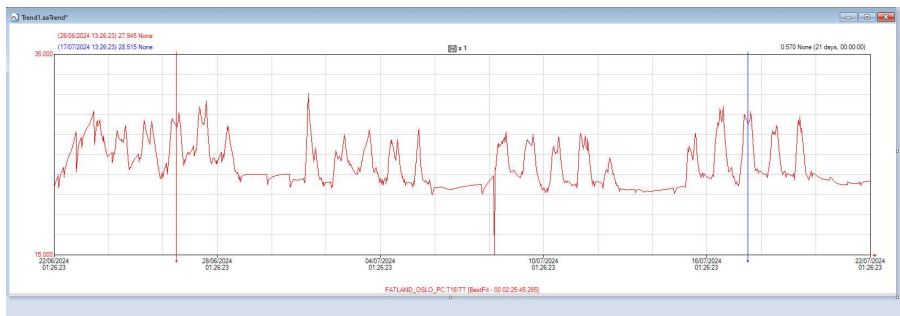


Fatland Oslo. Plantegning kjeller der plassering av renseanlegget er vist med gul farge.

Erfaringen med det beskrevne renseanlegget fra et snaut års drift er at mengde og kvalitet på avløpsvannet kan variere mye fra dag til dag og fra periode til periode.

Avløpsmengden varierer fra ca. under 100 til nærmere 400 m³/døgn med et middel på ca. 250 m³.

Temperaturmålinger på avløpsvannet gjennom en måned sommeren 2024 vises på etterfølge utskrift. Det fremgår at temperaturen som middel lå på ca. 25 °C og med topper på ca. 30 °C.



I etterfølgende tabell angis foreløpig grunnlag for å fastsette utslippsgrenser fra dagens renseanlegg i en revidert utslippstillatelse. Tabellen dekker de parametre som er definert med grenseverdier på konsentrasjon (BAT-AEL) i det beskrevne BREF-dokumentet for slakterier.

Tallene er basert på resultatene i ukene 28 og 46 i 2024 etter at det nye renseanlegget ble tatt i bruk tidligere det året.

I den vedlagte rapporten om «Renseprosesser for BAT-krav ved Fatland Oslo» beskrives det i kap.5 på side 12 at «slakterier vil ha store forskjeller i utløpskonsentrasjoner fra dag til dag, og det er gjerne tilfeldigheter som avgjør både hvilken tilførsel og hvilken renseeffekt man oppnår i renseanlegget på en enkelt dag. Vår mening er at riktig midlingstid for utslippet ikke bør være kortere enn 1 uke når det sammenlignes med BAT-AEL», **som angir konsentrasjonskrav som mg/l.**

Til sammenligning er det årsmiddelverdier som gjelder for alle utslippskrav i gjeldende utslippstillatelse for Fatland Oslo AS.

I etterfølgende tabell angis **middelverdien** av oppnådd ukemiddel i måleukene 28 og 46 i 2024. Ukemiddel er beregnet som total stoffmengde over uka dividert på total

vannmengde over uka.

Det er noe variasjon mellom de 2 måleukene for konsentrasjonsverdier. KOF var høyere i uke 46 med verdien 1914 mg/l mot 1629 mg/l i uke 28. Omvendt var Tot-N lavere i uke 46 med verdien 170,6 mg/l mot 176 mg/l i uke 28.

Tabellen angir også utslipp som maks. kg/døgn. Det er ikke BAT-AEL krav til denne parameter, men verdiene den angir er viktig for å kontrollere tilførselen til Bekkelaget renseanlegg.

Verdiene i etterfølgende tabell tar utgangspunkt i de høyeste utslippene i døgnene i måleukene 28 og 46. Det er ikke lagt til noe for fremtidig økning i produksjonsrammen, som det er søkt om.

Det er nokså like maks. verdier for mengde i de 2 måleukene, med unntak av TSS der verdien var ca. 110 kg/d i uke 46 og 71 kg/d i uke 28.

Det er ikke lagt til noen ekstra sikkerhet i tallene i tabellen hverken når det gjelder konsentrasjon som mg/l eller mengde som kg/døgn.

NB: Tabellen angir ikke hva bedriften søker om av fremtidige utslippskrav.

Før det fastsettes fremtidige utslippskrav foreslås å følge med på utslippet fra Fatland Oslo også første halvår av 2025 slik at en får et sikrere bilde gjennom et helt år etter at det nye renseanlegget var kommet i god drift.

Hvis det i en ny utslippstillatelse blir satt krav til døgnmiddel i stedet for ukemiddel, må tallene økes betydelig med henvisning til tidligere beskrivelse.

	KOF	Tot-P	Tot-N	SS
Snitt mg/l (veid ukemiddel)	1770	11	170	250
Maks. kg/døgn	620	3,5	57	110

Tabell med utslippsverdier fra ukene 28 og 46 i 2024 fra det eksisterende renseanlegg

Verdiene som mg/l i tabellen er høyere enn kravene til BAT-AEL i BREF-dokumentet for slakterier.

For Tot-P og suspendert stoff (TSS) klarer man med dagens renseanlegg på slakteriet å komme innenfor angitt område til BAT-AEL når en medregner tilleggsrensingen som skjer i Bekkelaget renseanlegg. For organisk stoff (KOF) og Tot-N klarer ikke dagens renseanlegg på slakteriet dette.

Derfor har det blitt utredet mulighet for utvidet rensing på slakteriet i vedlagte rapport om «Rensemetoder for BAT-krav ved Fatland Oslo».

For at avløpsvannet fra Fatland Oslo skal oppnå BAT-AEL vil det være nødvendig med ekstra rensing ved bedriften som inkluderer biologisk behandling med trinn også for nitrogenfjerning. Dette er utredet i den før nevnte og vedlagte rapport. Som det fremgår av denne rapporten vil slik tilleggsrensing være omfattende og kreve et areal på ca. 500 - 700 m² avhengig av byggemetode med en prislapp på ca. 70-75 mill. kr i investering.

Forholdet er imidlertid at det ikke vil være plass på eks. tomteareal til å bygge et slikt anlegg. Fatland Oslo AS ligger inneklemt i et industriområde på Furuset med små muligheter for ekspansjon, noe som fremgår av kart som er vist tidligere i dette dokumentet.

DET SØKES DERFOR OM UNNTAK FRA BAT-AEL, OG AT UTSLIPPSBEGRENSNINGER BLIR SATT SLIK AT DE KAN OPPNÅS I DET EKS. RENSEANLEGGET VED BEDRIFTEN.

Da vil en kunne oppnå resultater som vist i etterfølgende tabell S1 hentet fra omtalte utredning om renseprosesser for å oppnå BAT-krav.

Tabell S1. Forventede utløpskonsentrasjoner med dagens renseprosess hos Fatland Oslo AS, sett i forhold til BAT-AEL krav. Basert på veid ukemiddelkonsentrasjon fra prøvetakingsuke i 2024 med høyest utløpskonsentrasjon.

Parameter	Utslipp fra Fatland Oslo, mg/l	Renseeffekt på kommunalt anlegg, %	Beregnet utslipp fra Fatland Oslo etter kommunal rensing, mg/l	BAT-AEL krav, mg/l
TSS	290	97,0	8,7	4 - 30
Total KOF	1914	89,0	211	25 - 100
Total N	176	80,0	35,2	2 - 25
Total P	12,4	92,5	0,93	0,25 - 2

Det beskrevne renseanlegget har utstyr for uttak av mengdeproporsjonale døgnblandprøver, som sikrer representative prøver.

Prøvene oppbevares i kjøleskaptemperatur før de blir levert for analyse i akkreditert laboratorium (VestfoldLab AS). Det er utarbeidet måleprogram som beskriver prøveuttak i samsvar med krav i gjeldende utslippstillatelse (3 måleserier i løpet av ett år som fordeles til en høysesong, en lavsesong og en normalsesong i produksjonen).

Måleprogrammet vil bli revidert i henhold til endrede krav i en revidert utslippstillatelse.

Fatland Oslo AS har ikke kjente utslipp fra listen over prioriterte miljøgifter i Vannforskriften.

Bedriften har heller ikke utslipp av kjølevann fra produksjonsanlegget/kjølelager eller oljeholdig vann fra verksted.

Utslipp til luft:

Utslipp til luft av brenngasser stammer fra bruk av propan. I 2023 var forbruket av propan 142 tonn hvorav ca. 80% brukes i kjeler til oppvarming av vann, mens resten ca. 20% brukes som direkte fyring i slakteriet ved fjerning av bust.

Forbruket av propan i 2023 ble beregnet å medføre følgende utslipp: (hentet fra egenrapporten for 2023)

Utslipp av metan = 24,1 kg

Utslipp av NO_x = 326,6 kg

Pipehøyden fra fyrkjele er 3m over tak og ca. 12m over terreng.

Utslipp til luft av lukt kommer fra ventilasjonsavtrekk i slakteanlegget som inkluderer mottaksanlegg, fjøs og renseanlegg.

I 2009 ble det installert et kullfilter for rensing av ventilasjonsavtrekket fra avfall/biprodukthallen. Det løste et tidligere luktproblem som medførte klage fra nabo. Målinger av Molab AS dokumenterte at luktkravene i gjeldende utslippstillatelse på maks 10 OU_E/m³ ble overholdt.

Kullfilteret er fortsatt i bruk, og det byttes kull flere ganger pr. år i henhold til instruks. Det har ikke vært klage på lukt fra naboer etter at kullfilteret ble installert.

Utslipppet fra kullfilteret er vist på etterfølgende foto.

Utslipppunktet er 2m over tak ca. 10m over terreng.

Nødvendig utslippshøyde ble bestemt ut fra målingene med tilhørende spredningsberegninger som Molab utførte, som tidligere omtalt.



Utslipp av ventilasjonsavkast for øvrig er ca. 1m over tak
ca. 6-11m over terreng.

Støy:

Støykilder er forbundet med inn- og ut-transport til anlegget med biler samt ventilasjonsvifter. Inntransport av dyr for slakting starter i tidsrommet fra kl. 09.00 på morgenen til kl. 18.00 på kveld. Søndag: Fra kl. 11.00 – kl. 16.00.

Det har ikke blitt gjennomført støymålinger de senere år, noe det heller ikke er krav om i gjeldende utslippstillatelse. Det har ikke vært klager på støy.

Energi:

Energikilder er elektrisk kraft og propan. Fra egenrapporten for 2023 oppgis følgende verdier:

- Elektrisk kraft = 3780 MWh
- Propan = 142 tonn tilsv. ca. 1830 MWh

Samlet energiforbruk ble da på 5610 MWh. Fordeles dette på samlet produksjonsmengde (gris, storfe og småfe) i 2023 på 16230 tonn, blir det spesifikke energiforbruket på:

$$(5610/16230) \times 1000 = 345 \text{ KWh/tonn}$$

Energisparetiltak gjennomføres i form av energigjenvinning fra ventilasjon, varmepumpe og overvåking av redusert forbruk.

Avfall:

Fatland Oslo AS leverer ulike typer avfall til godkjente leverandører/mottagere.

Fra egenrapporten for 2023 hentes følgende data:

Som «Farlig avfall» hentet firmaet Ragn-Sells 90 kg med kode 200121 som er «Lysstoffrør og annet kvikksølvholdig avfall».

Som «Ordinært avfall» var det ulike fraksjoner:

- 4606 tonn «Animalske biprodukter» med kode 1127. Leverandør/mottager var Biosirk Norge AS.
- 10,8 tonn «Blandet næringsavfall» med kode 9912. Leverandør/mottager var Ragn-Sells.
- 5,9 tonn med «Betong med armeringsjern» med kode 1612. Leverandør/mottager var Ragn-Sells.
- 2,2 tonn med «Blandet bearbeidet trevirke» med kode 1149. Leverandør/mottager var Ragn-Sells.
- 0,42 tonn med «Blandet EE-avfall» med kode 1599. Leverandør/mottager var Ragn-Sells.

Type og mengde avfall varierer fra år til år.

Avfallstypene samles i separate containere som er godt merket.

Alt av farlig avfall samles i et eget rom som er sikret med oppsamling ved evt. lekkasjer fra beholdere, og som er avlåst utenom normal produksjonstid.

Deponi:

Fatland Oslo AS har ikke eget deponi. Alt avfall blir samlet i separate containere og levert til godkjente innsamlere som beskrevet tidligere under punktet om Avfall.

Akutt forurensning:

Det er gjennomført en miljørisikoanalyse for virksomheten ved Fatland Oslo, som er vedlagt.

Grunnforurensning og forurensede masser:

For bedrifter som er omfattet av vedlegg 1 til kapittel 36 i forurensningsforskriften gjelder krav om å utarbeide såkalt tilstandsrapport om mulig forurensning i grunn og grunnvann. Tilstandsrapport er under utarbeidelse, men det har vist seg vanskelig å få tilgang på tidligere undersøkelsesrapporter. Arbeidet med å tilveiebringe disse rapportene vil fortsette, men foreløpig konklusjon er at det vil bli nødvendig å utføre fase 2 og levere full tilstandsrapport. Det er per i dag ikke klart om grunnen er godt nok undersøkt fra før eller om nye grunnundersøkelser må utføres. Det søkes derfor om en utvidet frist til 30. april 2025. Før denne datoen vil det da enten bli innlevert en full tilstandsrapport med trinn 1-3 samt 4, 5 og 7 av fase 2, eller trinn 1-5 samt et forslag til undersøkelsesprogram.

Fredrikstad 20. januar 2025

Øivind Johansen COWI AS
(Miljørådgiver)

Vedlegg:

- Flytskjemaer for slakting av gris, storfe og småfe.

- Flytskjemaer for dagens avløpsrenseanlegg.
- Renseprosesser for BAT-krav ved Fatland Oslo
- Tabell med bedriftsinformasjon
- Miljørisikoanalyse